



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 409/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Jurajom Schmidtom, advokátom, Rázusova 1, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/11/2025-222 z 10. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením krajského súdu, ktorý v civilnom spore zmenil uznesenie mestského súdu a zamietol jeho návrh na nariadenie neodkladného opatrenia.

II.

2. Od roku 2019 trvajú spory sťažovateľa (vlastníka meštianskeho domu na [REDAKOVANÉ] v [REDAKOVANÉ]), ktorého časť prenajíma a v ktorom prevádzkuje reštauráciu, s novým vlastníkom priľahlého pozemku o prístup k domu sťažovateľa cez pozemok vlastníka v podjazde susedného domu. Spor vychádza z toho, že pôvodní vlastníci pozemku so sťažovateľom v roku 1997 uzavreli zmluvu o zriadení vecného bremena a sťažovateľ ich pozemok užíval nielen na pešo, ale aj na prejazd vozidlami k prevádzke reštaurácie. V októbri 2019 vlastníka pozemku v podjazde osadil bránu a okrem toho podal proti sťažovateľovi žalobu, ktorou sa proti nemu domáhal zrušenia vecného bremena. V tomto konaní bolo v prospech sťažovateľa vo februári 2020 nariadené neodkladné opatrenie, ktorým mu bolo uložené podať žalobu o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s tým, že neodkladné opatrenie sa nariaďuje do právoplatného skončenia konania. Toto konanie o žalobe vlastníka pozemku však bolo po späťvzatí žaloby zastavené.

3. Sťažovateľ podľa neodkladného opatrenia z februára 2020 podal žalobu. V tomto druhom konaní mestský súd na návrh sťažovateľa uznesením z novembra 2024 do skončenia konania o jeho žalobe

nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému vlastníkovi pozemku uložil, aby v prospech sťažovateľa strpel prechod a prejazd k domu sťažovateľa. Podľa mestského súdu neodkladné opatrenie z februára 2020 zaniklo, keďže bolo nariadené v konaní, ktoré bolo zastavené. Návrh sťažovateľa však považoval za dôvodný, keďže v prospech sťažovateľa zmluvou z roku 1997 bolo zriadené vecné bremeno, ktoré sťažovateľ užíval nielen na pešo, ale aj na prejazd k reštaurácii. To akceptovali pôvodní vlastníci pozemku a do roku 2019 aj jeho súčasný vlastník, kedy narušil pokojný stav. Tým podľa mestského súdu sťažovateľ osvedčil pravdepodobnosť žalobou uplatneného práva, do výkonu ktorého žalovaný vlastník pozemku zasiahol osadením brány. Podľa mestského súdu ak sťažovateľ nemá iný prístup k svojmu domu, je potrebné bezodkladne upraviť pomery, osobitne ak sťažovateľovi hrozí ujma na prevádzke jeho reštaurácie.

4. Proti neodkladnému opatreniu mestského súdu sa žalovaný vlastník pozemku odvolal. Tvrdil, že sťažovateľovi vypovedal zmluvu o zriadení vecného bremena a platnosť tejto výpovede potvrdili súdy. Poukázal na rozpornosť tvrdení sťažovateľa, že právo má nielen na základe zmluvy, no aj ho vydržal. Okrem toho toleruje peší prístup sťažovateľa, ktorý má prístup vozidlami cez vchod svojho domu. Sťažovateľ sa k odvolaniu vyjadril tak, že naďalej trvá neodkladné opatrenie z februára 2020, no nie je daná prekážka veci rozhodnutej. Ku konaniu vlastníka pozemku uviedol, že ten mu dal len jeden kľúč k bráne, a preto si jeho nájomcovia uplatnili zľavu z nájomného. Poukázal na to, že ak by nemal zabezpečený prechod a prejazd, musel by svoj dom rekonštruovať a ukončiť nájmy. Sťažovateľ zdôraznil, že sa nedomáha zriadenia vecného bremena, ale ochrany práv, ktoré nerušene vykonával 22 rokov. Poukázal na to, že proti rozhodnutiu o zániku zmluvy o zriadení vecného bremena v dôsledku výpovede vlastníka pozemku podal dovolanie.

5. Krajský súd uznesenie mestského súdu zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Bol toho názoru, že neodkladné opatrenie z februára 2020 zaniklo. K tvrdeniu sťažovateľa o tom, že má aj právo prejazdu, ktoré mu vzniklo vydržaním, uviedol, že strany zmluvy z roku 1997 mali vôľu zriadiť vecné bremeno práva prechodu, no jeho rozsah a obsah možno posudzovať len z hľadiska jeho vymedzenia v zmluve. Krajský súd odmietol tvrdenie sťažovateľa, že mu patrí aj právo prejazdu vozidlami, keďže pre jeho určenie nie je rozhodujúce, či sťažovateľ cez pozemok jazdil. Ak niekto koná tak, že naplňuje obsah práva z vecného bremena, neznamená, že oprávnené drží toto právo. Oprávneným držiteľom je len ten, kto má s ohľadom na okolnosti dobrú vieru, že mu právo patrí. To však sťažovateľ neosvedčil. K právu pešieho prechodu krajský súd uviedol, že sťažovateľ ho osvedčil, no neosvedčil protiprávne konanie žalovaného, ktorý mu odovzdal kľúč od brány, čo jemu a jeho nájomcom umožňuje prechod. Hoci brána je obmedzujúca, neznemožňuje výkon práva z vecného bremena. Za nepreukázanú považoval krajský súd potrebu neodkladnej úpravy, ktorú sťažovateľ vyvodzoval z toho, že potrebuje zásobovať reštauráciu z vozidiel, keďže sťažovateľ neosvedčil, že by mohol mať cez pozemok žalovaného právo prejazdu vozidlami.

III.

6. Sťažovateľ tvrdí, že uznesenie je svojvoľné, keďže krajský súd sa nevysporiadal s jeho zásadnými argumentmi. Zastáva názor, že skoršie neodkladné opatrenie nezaniklo, keďže práve v jeho dôsledku podal žalobu. Za arbitrárny považuje záver o tom, že zmluvou z roku 1997 bol dojednaný iba peší prechod, keďže v zmluve bolo použité slovné spojenie právo prechodu cez podjazd, čo nemožno vykladať zužujúco, keďže prejsť možno aj vozidlom a v čase uzavretia zmluvy Občiansky zákonník neobsahoval úpravu práva cesty tak, ako je to teraz v § 151o ods. 3

Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že strany sa dlhodobo správali tak, že má aj právo prejazdu vozidlami.

7. K právu pešieho prechodu sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie krajského súdu, podľa ktorého ostalo neosvedčené protiprávne konanie žalovaného a nepreukázaná ostala aj potreba neodkladnej úpravy pomerov. To považuje sťažovateľ za svojvoľné, keďže protiprávne konanie nepodmieňuje nariadenia neodkladného opatrenia. K potrebe neodkladnej úpravy pomerov sťažovateľ pripomína, že žalovaný poskytol kľúč od brány iba pre nevyhnutné prípady a len pre neho, no nie pre jeho nájomcov. Okrem toho sa krajský súd nevysporiadal s jeho tvrdením, ktorým poprel, že žalovaný mu kľúč odňal. V tom sťažovateľ identifikuje to, že je odkázaný na svojvôľu žalovaného. Práve takéto svojvoľné konanie žalovaného odôvodňuje potrebu neodkladného opatrenia. Sťažovateľ zdôrazňuje, že pre nemožnosť prechodu mu vzniká škoda, pretože nájomcovia si voči nemu uplatňujú zľavu z nájomného a hrozí ich odchod.

IV.

8. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

9. Posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je primárne vecou všeobecných súdov. K ústavným sťažnostiam, v ktorých sa namieta porušenie ústavných práv rozhodnutím o týchto opatreniach, treba pristúpiť zdržanlivo. Nielen preto, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Zasiahnuť do týchto rozhodnutí možno iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno konštatovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

10. Námietky sťažovateľa v ústavnej sťažnosti sú opakovaním jeho argumentov, ktoré vyjadril v konaní pred všeobecnými súdmi, pričom jeho argumentácia smeruje k odôvodneniu o prekážke právoplatne rozhodnutej veci a odôvodneniu k právam na prejazd motorovými vozidlami a peší prechod cez pozemok žalovaného. Pokiaľ ide o otázku, či neodkladné opatrenie nariadené v už zastavenom konaní ešte trvá a je prekážkou veci rozhodnutej, krajský súd dospel k záveru, že neodkladné opatrenie zaniklo v dôsledku zastavenia konania, v ktorom bolo nariadené, a rovnako ako mestský následne skúmal, či je dôvod na to, aby bolo vyhovené návrhu sťažovateľa. Z toho je zrejmé, že otázka trvania skoršieho neodkladného opatrenia nebola rozhodujúcou pre záver o tom, že návrh sťažovateľa na nariadenie ďalšieho neodkladného opatrenia nie je dôvodný. To vylučuje, že by týmto záverom mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

11. Pokiaľ ide o právo sťažovateľa prechádzať cez pozemok žalovaného vozidlami, krajský súd uviedol, že zo zmluvy o zriadení vecného bremena vyplynulo, že strany si dohodli len peší prechod, a nie aj prejazd vozidlami. Svoje odôvodnenie oprel o konkrétne zmluvné dojednanie a pripomenul, že rozsah a obsah zmluvou zriadeného vecného bremena možno posudzovať len z hľadiska jeho vymedzenia v zmluve. Takýto právny záver, osobitne v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, nevykazuje prvky nelogickosti alebo protirečivosti, osobitne ak výklad zmluvy ešte z roku 1997 nevyhnutne bude musieť byť predmetom ďalšieho právneho posúdenia v konaní vo veci samej.

12. Okrem toho krajský súd doplnil, že konanie, ktoré naplňuje obsah práva z vecného bremena, ešte neznamena, že ten, kto ho vykonáva, je oprávneným držiteľom tohto práva. Predbežný záver krajského súdu, ktorého správnosť bude predmetom ďalšieho nielen právneho, ale aj skutkového posúdenia, znova neobsahuje nelogické alebo protirečivé prvky. Krajský súd k procesnému záveru, že sťažovateľ predloženými dôkazmi a tvrdeniami dostatočne neosvedčil, že mu prináleží právo z vecného bremena spočívajúce aj v práve prejazdu vozidlami cez pozemok žalovaného, dospel primerane odôvodnenou argumentáciou. Pokiaľ ide o právo pešieho prechodu, krajský súd jasne odôvodnil, že nebolo osvedčené protiprávne konanie žalovaného, a teda nepreukázaná potreba neodkladnej úpravy pomerov strán. Sťažovateľ má aj naďalej kľúč, ktorý mu umožňuje prechod cez bránu žalovaného, pričom krajský súd zdôraznil, že sťažovateľ nepreukázal, že by mu v tom žalovaný bránil.

13. Závery krajského súdu preto nemožno považovať za nelogické alebo protirečivé z pohľadu potreby rozhodnutia o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia k argumentom sťažovateľa zaujal vecné a odôvodnené predbežné závery, ktorého vzhľadom na to, že šlo o rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemožno hodnotiť tak, že by sa krajský súd celkom vyhol odpovediam na otázky spojené s dôvodnosťou návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. Namietané uznesenie krajského súdu tak nemožno označiť za zjavný procesný excés, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého, no vo veci sťažovateľa ešte neskončeného procesu. Preto nemožno dospieť k záveru, že by namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. To vylučuje i záver o porušení práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý sa navyše spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2025

Robert Šorl
predseda senátu